

ГЕНАДИЙ МАКСИМОВИЧ БАЩАТА НА ХАРТ

Превод от руски: [Неизвестен], 1975

chitanka.info

В бара беше отвратително запушено с тютюнев дим и душно. В това нямаше нищо изненадващо, тъй като в това заведение идваха само безработни журналисти, скитници и пенсионери. Тук можеха да заколят човек само защото в джоба му са се задържали два-три долара. Полицията се мъчеше да избягва бара „При приятелите“, знаейки, че тук или трябва да се арестуват всички заедно, или да не се закача никой.

Съвсем в дъното около една масичка седяха двама оръфани посетители. Единият от тях изглеждаше на около седемдесет, а другият на малко по-малко. И двамата бяха леко пийнали и съдейки по разговора, се познаваха отдавна, макар и да се срещаха в този бар само от време на време, и то случайно. На масичката пред тях стоеше недопита бутилка евтино уиски.

— Слушай, Джо — обърна се към своя съсед по-старият, — коя дата сме днес?

— Май че сме двадесети.

— Значи до времето, когато ще ми изпратят парите, остават цели десет дни. А аз имам само седем долара.

— При сегашните цени това са просто грошове. И как смяташ да изкараш?

— Мисля, че все някак ще се измъкна. Вече съм свикнал да се оправям в подобни положения.

— Слушай, отдавна искам да те попитам: какъв си бил по-рано? Ти вече не за първи път казваш „ще ми изпратят парите“. Значи ти не си пенсионер като мене. Иначе ти би казал, че просто ще отидеш и ще ги получиш. На нас не ни ги превеждат. Сами ходим да си ги получаваме.

— О, аз бях велик човек — отвърна старецът, оживявайки се.

Той наля в чашата си уиски, поднесе я до устните си и примижа.

— Вярно е, че това беше много, много отдавна. Та аз съм на 76 години. И тогава ме наричаха Рене Дюбо. Бях единствен син на емигранти-французи, които цял живот са кърпели и живели в нищета. На мене също ми беше осигурен такъв живот.

Веднъж, когато бях още съвсем малък, преминавайки край един луксозен ресторант в Ню Йорк, видях как от една великолепна кола излезе млад добре облечен младеж, обкръжен от красиви момичета. Те успяха дори да се приближат до вратата на ресторанта, когато

портиерът услужливо я разтвори и се прегърби в покорен поклон. А аз по това време вече две денонощия фактически не бях ял. Когато видях този млад човек, аз реших, че непременно ще стана точно толкова богат и елегантен.

Тогава бях на тринадесет или на четиринадесет години. Още ходех на училище. Но като реших на всяка цена да постигна своите намерения, аз напуснах родителите си, от които не можех да наследя нищо друго освен бедност, и тръгнах да си търся работа. Залавях се за всичко, което ми попаднеше. Но не зарязах учението. Учех се добре, главата ми си беше на мястото. Макар да печелех нищожни стотинки, се стараех да не ги харча. Спестявах от три до пет долара месечно. Бях решил да завърша висше образование и упорито вървях към тази цел.

След около шест или седем години моята мечта се сбъдна. Постъпих в университета. Но спестените пари, разбира се, не ми стигнаха и аз продължих да работя. След втория курс се увлякох в кибернетиката, а след четвъртия вече започнаха да ми обръщат внимание като на много обещаващ студент. Не бих казал, че правех някакви велики открития, но винаги съм имал една важна черта. Умеех бързо да схващам и да развивам всяка интересна идея, подхвърлена от някого дори мимоходом, между другото. А това понякога струва колкото няколко таланта.

След като завърших университета, бидейки един от най-добрите випускници, бях поканен в научноизследователския отдел на една фирма за производство на електронноизчислителни машини. Дадох ми добра заплата и ми обещаха повишение в службата. Но това беше малко за мене. Въпреки всичко аз не бях така богат, както онзи младеж, когото срещнах някога в Ню Йорк. Тогава разбрах, че трябва да работя не само за фирмата, а и за себе си. Започнах да правя точно така. Денем работех за фирмата, а вечер — за себе си.

— Какво произвеждаше? Някакви апарати?

— Не, правех същото, каквото и през студентските години — мислех и четях, четях и мислех. Отлично разбирах, че във въздуха се носят огромно количество различни идеи. Хората, които ги раждат, или не се отнасят към тях сериозно, или пък просто не им стига време, за да ги развият и доведат докрай. Но ако по време на обучението ми в университета ми беше достатъчна и обикновена, така да се каже, малка идея, то сега ми беше необходима грандиозна идея, която да може да

ми донесе милиони. И ето че веднъж аз я намерих. Дълго проверявах и едва когато се убедих, че тя само е изказана и още от никого не е развита, почувствувах, че наистина се приближавам до своята цел.

Но аз трябваше да работя, и то колкото може по-бързо. Та нали такива умници, т.е. ловци на чужди идеи, имаше много. И започна ежедневен или по-точно еженощен труд. Така се уморих, че денем по време на работа очите ми сами се залепваха и заспивайки, се смъквах от стола. Към мен започнаха да се отнасят с известно подозрение. Най-вероятно началството предполагаше, че взимам наркотици. Но аз се оправдавах със силно главоболие. Или ми повярваха, или им втръсна да се занимават с мене, но ми дадоха отпусका и ме посъветваха да отида да се полекувам. Казах им, че непременно ще отида, а всъщност се заключих в къщи и доразвих тази идея докрай и разработих всички прибори, които бяха необходими за целта. Сега вече ми трябваха пари, много пари, за да мога да претворя в живота замисленото.

— И какво стана? Сигурно си продал изобретението си на твоята фирма, а тя те е измамила? Стават такива работи.

— Ти ми кажи, чувал ли си нещо за милиардера Харт? — запита старецът, напивайки уиски и запалвайки цигара.

— Че кой не е слушал за него? Невидимият милиардер. Стариият дявол, живеещ вече толкова години, че всички са забравили вероятно кога се е родил. Харт, това е всичко. Той има и нефт, и игрални домове, и оръжие, и медикаменти, и разкошни морски лайнери, и супертанкери, и още дявол знае какво.

— И така, Джо — каза старецът, удряйки солидна глътка уиски, — пред тебе е бащата на самия този Харт...

Джо погледна своя приятел така, както се гледа побъркан. Но старецът долови погледа му и като дръпна от евтината си цигара, отрицателно поклати глава.

— Не, не, не мисли, че съм се побъркал. Това, което ти говоря, е чиста истина. Сега ще ти обясня всичко, макар на времето да се заклев, че няма да си отворя устата. В противен случай неговите хора ще ме размажат като муха.

След такова предисловие Джо неволно се огледа, но не забеляза нищо необичайно. Както винаги, имаше малко посетители. А седящите през една маса от тях двама младежи разговаряха нещо помежду си и очевидно не ги слушаха.

— И така: изпратих му писмо с молба да ме приеме по неотложна и важна работа. Както и трябваше да се очаква, не ми отговориха. Изпратих още едно писмо — резултатът беше същият. Опитах се да се свържа с него по телефона, но ми отговориха, че Харт е зает и, ако е за нещо много важно, мога да поговоря с неговия помощник. Прехвърлиха ме по телефона на него и аз му се представих като изобретател, направил голямо откритие, за което мога да разкажа само на Харт. Помощникът обеща да доложи на своя шеф и помоли да позвъня на следващия ден.

На следващия ден ми беше казано, че Харт ме очаква в два часа и ме помолиха да дойда точно в определеното време. И ето че в два без десет бях в приемната на Харт. Първото, което ме порази, беше колко просто, а по-точно евтино, беше в нея всичко. Мебелите съвсем не бяха нещо заслужаващо внимание, а и бяха доста поотъркани. И преди това бях слушал, че Харт е голяма стипца, но сега сам се убедих в това. Точно в два часа ме пуснаха в кабинета му.

„Е, млади човече — обърна се той към мене със скърцащия си глас, — слушам ви. Имайте предвид, че разполагам само с десет минути и нито минута повече.“

„Господин Харт — започнах аз, — моята идея е толкова проста и в същото време толкова сложна, че за нея може да се говори както с две думи, така и цял ден. Ще избира първия вариант. И ако това, което ще ви кажа ви интересува, вие винаги ще намерите начин да ме намерите, а ако пък не, никога няма да успеете да разберете моето изобретение.“

„По-кратко, млади човече“ — отново проскърца Харт, поглеждайки часовника.

„Ако е накратко — спокойно продължих аз, — вие, господин Харт, сте стар и, извинете ме, скоро ще умрете. А вероятно би ви се искало да живеете вечно. Аз мога да ви дам тази възможност и вие ще живеете, наистина не съвсем така както сега, но все пак ще живеете.“

„Какво имате предвид под думите «не съвсем така, както сега»“ — запита Харт и ме огледа със същия този поглед, с който ти ме гледаше преди малко, когато казах, че съм негов баща.

„Това — отвърнах аз, — че, разбира се, физически вие ще умрете, но духовно ще останете жив. Мога да поместя вашия интелект в компютър и той ще живее там напълно нормален живот. Машината

ще се чувствава както вас. В нея ще премине вашето «аз». Вашето самосъзнание, отделяйки се от тялото, ще се пресели в компютъра и, повярвайте ми, ще бъде там щастливо. Казано накратко, представете си, че умре цялото ви тяло с изключение на главата, а по-точно, мозъка. Само че този мозък ще бъде електронен, макар, повтарям, че той ще бъде вашият мозък, с вашите мисли, желания и дори емоции. И намирайки се в подобно състояние, вие ще можете да съществувате колкото ви се иска дълго и сами да ръководите своите работи, без да си служите с пълномощници или да ги завеждавате. Помислете си, не настоявам. Сигурен съм, че това е нещо подходящо за вас. А всичко това ще ви струва само десет милиона долара.“

Като видях, че Харт иска да се възмути, добавих, че за безсмъртието си би могъл да заплати и по-скъпо. Не му казах нищо повече, а само го предупредих, че ще оставя телефона си на секретарката и ще се радвам, ако ме повика. Посъветвах го да не мисли прекалено дълго, тъй като, ако след два месеца не ми даде отговор, ще продам идеята си на друго, не по-беден от него. След това се сбогувах и излязох.

— Не можах да разбера дали си искал да измамиш тази стипендия?
— запита Джо, гледайки с интерес стареца.

— В това е цялата работа, че не. Разбираш ли, идеята, която тогава успях да намеря, я прочетох не в статия по кибернетика, а в едно медицинско списание. Известен професор пишеше, че в резултат на продължителни изследвания и опити успял да установи, че човешкото самосъзнание не е генетично наследимо, а плод на информация. Детето, опознавайки обкръжаващия го свят и себе си, си изработва в себе си самосъзнание. И щом това е така, то и всички негови емоции, мисли и желания също са плод на преработена в неговия мозък информация.

Идеята беше намерена. Освен това отлично знаех, че вече са правени опити по предаване на човешки интелект в компютър. Беше разработен специален шлем, който се надяваше на човешката глава, и той, т.е. този шлем, улавяше всички човешки мисли. Та нали мозъкът при своята работа отделя биотокове.

Но мене ме вълнуваше друг въпрос. Беше ясно, че машината улавя биотоковете на работещия мозък. А ако човек не мисли за това, което трябва, то компютърът ще улови ли цялата информация? В

противен случай как бих го заставил да приеме човешкото самосъзнание?

Наложи се да препрочета купища книги, докато изясня, че всички клетки на мозъка, в които се съхранява информация, отделят биотокове, дори когато човек не мисли за нещо определено. Наистина тези биотокове са твърде слаби и да се доловят е почти невъзможно. Но за мен това беше въпрос на техника. Сам знаеш, че когато имаш пари, ще ти изготвят всичко, което си поискаш. И след дълги, търпеливи изследвания аз разработих основните принципи на подобен прибор. Нарекох го психошлем за разлика от информационния шлем, който улавяше само онези биотокове, отделяни от „работещите“ в дадения момент мозъчни клетки.

Необходимо ми беше само някой да изготви такъв психошлем в съответствие с онези принципи, които бях разработил. А за това бяха необходими време и най-важното пари. И то много пари, тъй като индивидуалните поръчки винаги са стрували скъпо. Още повече, щом искаш след изпълняването на поръчката ти да забравят за нея. За таква нещо просто ти одират кожата.

— Е, и позвъни ли ти тази стипца Харт, или го изплаши определената от тебе цена? — запита старика Джо с нескрито любопитство и като повика вечно пияния барман, поръча още уиски. — Не се безпокой — успокой той приятеля си — днеска аз плащам. А ти разказвай:

— Знаех почти със сигурност, че Харт рано или късно ще ми позвъни, ако, разбира се, не получи изведнъж удар. От това се страхувах най-много. Още преди първата си среща с Харт бях изяснил, че се е женил няколко пъти, от всеки брак има деца, но и жените и децата си ненавижда люто. Той ги смяташе за глупави и прахосници, което, честно казано, беше точно така. Но представяш ли си какво означаваше всичко това за скъперника Харт. Той беше отделил за всички малка рента и не им даваше нито долар повече от нея, каквото и да се случи. Не искаше да види никой от тях и не ги допускаше до своите работи.

Сам разбираш, че за такъв човек моето изобретение беше истинско съкровище. Та той беше готов по-скоро да се удави, отколкото да завещае своите милиарди на някое от децата си или на всички заедно. А да подарява парите си на когото и да било, например

на държавата или на обществени организации, той също не беше съгласен. Предавайки своето самосъзнание на машината, Харт можеше да умре спокойно. Та неговата смърт можеше да се скрие. До определено време, разбира се. Макар че, както после ще видиш, той се беше подsigурил и при подобен случай.

Истината е, че ми се наложи да чакам доста дълго. Беше изминал повече от месец и половина и бях започнал да мисля, че този път съм се провалил. Но веднъж ми позвъниха и казаха, че Харт ме чака и след двадесет минути неговата кола ще бъде пред входа. И наистина, когато слязох, луксозният „Линкълн“ вече ме чакаше. Шофьорът скочи и отвори вратата. Потеглихме и почувствувах, че мечтите ми се сбъдват.

Пристигнахме не в кантората на Харт, а в една от извънградските му вили. Външно тя изглеждаше великолепно, но когато влязох вътре, отново се убедих в стиснатостта на стария милиардер. Независимо от късната есен стаите не бяха отоплени и навсякъде цареше полумрак. Старецът наистина икономисваше от всичко.

Отведоха ме в покоите на скръзната. Той лежеше в леглото. В стаята му беше малко по-топло, отколкото в останалите помещения.

„Е, какво, млади човече — обърна се към мене Харт, когато останахме сами, — ето че се видяхме. Така че споделете с мене на какво се базира вашата увереност, че всичко ще бъде точно така, както вие ми разказахте тогава.“

Онова, което ме поразя, беше външността на Харт. Той и преди трудно можеше да бъде наречен красавец. А сега направо напомняше жив труп. Кожата на лицето и ръцете му беше станала пръстеносива, устните му бяха сини, а очите му угаснали. И гласът... Това беше гласът на умиращ човек. После научих, че няколко дни преди нашия втори разговор той е получил инфаркт.

Изложих на Харт всичко онова, което ти разказах току-що. Тогава бях по-млад и паметта ми беше по-добра, така че разказът беше по-дълъг. Той ме слушаше внимателно, а когато свърших, проговори тихо:

„Че не сте мошеник, разбрах още при първата среща. Аз съм стрелян заек и трудно можеш да ме подведеш. И така аз вече реших всичко.“

Харт наистина беше решил всичко. Той беше съгласен с моите условия, т.е. с десетте милиона, обаче искаше всички необходими

съоръжения да бъдат за моя сметка. От стария скъперник не можех и да очаквам друго. Въпреки това успях да се спазаря, че ще купя компютъра с негови пари. Честно казано, ако знаех как ще се обърне всичко, бих настоял и всичко останало да купи също той. Но аз бях опиянен от успеха...

По негово настояване аз трябваше да си подам оставката във фирмата и да постъпя при него на работа, докато не завърша окончателно своята работа. Подписах два договора. По първия получавах десет милиона за редицата направени от мене изобретения и предложени на фирмата на Харт. Това той го измисли, за да ме избави от усложнения и данъчни неприятности. По втория договор се задължавах да изпълня работата и да пазя тайна за всичко, което ще свърша. Ако бих продал своето изобретение на някого друго, то парите биха били взети от мен по съдебен ред. А ако изведнъж би ме обхванала бърбурост, то неговите момчета просто биха ме убили.

„Разбирате ли — каза ми той, — по-просто би било да наредя да ви убият веднага след завършването на работата. Но аз съм благороден човек и не мога да постъпя така с този, който ми продава безсмъртие. Имайте предвид обаче, че ако нарушите подписания от вас договор, ще ви убият веднага. Ще ви следят постоянно, така че няма да успеете да се възползвате от плодовете на вашето предателство.“

Той наистина беше отчел всичко. Неговите хора вече бяха почнали да разпространяват из страната слухове за някакъв лекар-китаец, който с помощта на тайните на китайската медицина му бил удължил живота. Той беше направил за всеки случай и завещание, ако все пак неговата тайна бъде разкрита. По това завещание на неговите роднини оставаше същата тази мизерна рента, която те и досега получаваха, а всичките му пари трябваше да останат на собствения му изчислителен център. И тъй като неговият компютър трябваше да стои там, това означаваше, че той е направил наследник себе си. За началник на този център той назначи верен му човек, който единствен освен мене знаеше неговата тайна.

На прощаване старият скъперник каза аз да бързам, тъй като се страхува, че не му е останало чак толкова много време. Още веднъж мимоходом отбеляза, че е сключил явно неизгодна сделка и ми пожела успех. Излизайки от стаята му, се чувствавах на върха на блаженството. Парите получих веднага. И за да ги оправдая, трябваше

да направя само последната крачка — да намеря кой да изготви психошлема и останалата апаратура.

— Е и какво стана по-нататък? Стана ли всичко както трябва?

— Че стана, стана, но не съвсем така, както аз си мислех. Работата е там, че да се изготви психошлемът, беше доста сложна работа. Не всяка фирма можеше да се заеме с това, а още по-малко при тези къси срокове, които ми бяха необходими. Но въпреки всичко успях да намеря една неголяма фирма за медицинско-електронно оборудване, която се съгласи да изпълни моята поръчка. Поискаха ми луда цена, но аз нямах време да споря с тях. С това обаче не се свърши всичко.

Когато отидох да проверя как вървят нещата, ми казаха, че съм допуснал някаква грешка в своите изчисления, тъй като шлемът не работи. И виждате ли, те включили в тази работа свой специалист, но това ще ми струва доста скъпо. Да проверявам дали всичко е така, нямах възможност поради все същата причина — времето очевидно не достигаше.

Почти същата история стана и във фирмата, на която поръчах дешифратора на мозъчните импулси, приемани от психошлема.

Едва в този момент започнах да разбирам, че всъщност Харт ме е измамил. Макар още да не бяха ми представили сметките, но аз се досещах, че всичко това ще ми струва не толкова евтино, колкото очаквах. Харт очевидно също разбираше това и именно поради тази причина настоя всичко да се направи за моя сметка. Все пак аз не губех оптимизма си.

Когато получих психошлема и цялата апаратура, побързах да отида при Харт. И без това бях закъснял вече с цяла седмица. Опитах да спомена, че всичките тези чудесии ще ми струват очевидно твърде скъпо, но този стар дявол само се засмя и отвърна, че това не го засяга. Когато пристъпихме към цялостната операция, аз се убедих, че апаратурата работи наистина великолепно. Самосъзнанието на Харт премина в машината невероятно добре. Той дори самият не можа да разбере къде се намира — вече в машината или в своето умиращо тяло, докато не му махнаха шлема. А компютърът, когато отделиха от него стареца, очевидно след като го видя, каза: „Божичко, колко отворителен съм бия. Дори и по-красиви ги погребват направо.“

Аз повече не видях стареца. Мисля си, че скоро е умрял. Беше отслабнал страшно.

А след това започна всичко. Пристигнаха сметките на фирмите, изготвили психошлема и останалата апаратура. Цените бяха подскочили десет пъти в сравнение с онова, за което се бяхме договорили в началото. Опитах се да направя скандал, но ме заплашиха със съда. А какво бих могъл да докажа там? Та нали по нареждане на Харт всички прибори бяха останали у него и аз не бих могъл да убедя когото и да било, че те, ако не напълно, то почти напълно съответствуват на онова, което аз бях разработил. Така че ми се наложи да платя. Скандал не можех да си позволя.

След това парите започнаха да се измъкват от мене с бясна скорост. Половината от останалата ми сума вложих в едно предприятие, което обещавахе да бъде доходно, а с останалите започнах да живея като крал. Имах всичко: и луксозна кола, апартамент, вила и яхта. Появиха се и чудесни момичета и високопоставени приятели. Ти знаеш, че като имаш пари, всичко това е лесно. Така изминаха две години и аз започнах да разбирам втората си грешка, че взех на Харт едва само десет милиона. Парите вече се топяха, а старият скъперник за своето безсмъртие би могъл да си развърже и по-широко кесията. Но вече беше късно. Предприятието, в което бях вложил част от своите пари, едва бе започнало да носи мизерен доход, когато налетя кризата, спомняш си я, това беше преди четиридесет години. Беше страшна криза. Предприятието гръмна като балон, а започналата инфлация ме довърши окончателно. Беше продадено всичко, което беше възможно, но едва-едва си платих дълговете, а за мен не остана нищо.

Мисълта, че съм се продал евтино, ме мъчеше. Разбирах отлично, че няма да ме вземат на работа в предишната фирма, тъй като собственикът ѝ не обичаше предателите, а той смяташе, че аз съм го предал на Харт. Вече просто нямаше от какво да живея. И тогава реших да се обърна направо към старата стипца, или по-точно към неговото второ самосъзнание. Започнах да му пиша писма, в които му казвах, че за моята работа той трябва да ми плати повече. Още повече, че започналата криза ме е довършила окончателно. Отговор на моите писма нямаше.

Тогава реших да му отмъстя. Та как можеше той да не отговаря на мене, на човека, който го е създал?! Само не си мисли, че съм помислил да разглася неговата тайна. Бях млад и ми се искаше да живея. Ако преди не ме следяха, то след писмата обезателно щяха да започнат и аз напълно разбирах това. Въпреки всичко реших да убия електронния безсмъртен Харт.

Аз знаех къде се намира Хартовият изчислителен център, можех да намеря и добре познатия ми компютър. Достатъчно беше просто да се промъкна там и просто да го счупя. Та нали електронноизчислителната машина е нещо крехко и е достатъчно да я отвориш и удариш с нещо твърдо по схемите и паметовите блокове, за да загине. Дори и да я ремонтират, самосъзнанието на Харт няма вече да бъде там. Разбира се, биха могли да ме хванат по време на тази работа, но какво биха могли да ми направят при свършения факт? Някакъв пийнал скитник счупил един компютър. Не биха могли да ми вземат нищо, така че биха ме затворили за кратко някъде. Не би било кой знае каква беда, но Харт вече няма да го има.

Подготвих се внимателно за тази операция. Проучих всичко: и времето, в което се сменя охраната, и подстъпите към сградата. И ето че веднъж през нощта, пийвайки за оправдание в случай че ме хванат, и взимайки клещи за рязане на тел, аз се промъкнах до зданието и дори пролазих в изчислителния център. Но тъкмо бях намерил вече познатия ми компютър и в този момент ме хванаха. Дали ме бяха следили, или пък Харт се беше подсигурил и за такъв случай, поставяйки своя компютър едва ли не на най-видното място, за да не предизвиква подозрения, и го беше обкръжил със сложна система за сигнализация, аз не зная.

Не ме отведоха в полицията, а просто ме пребиха от бой. При това ме биеха все по главата. След това се търкалях в своята бърлога вероятно цели две седмици със страшно виене на свят и болки в главата. Нямах пари за лекар и само просто си лежах. Храна ми носеше моят съсед, също такъв бедняк като мене. Дори и сега главата често ме боли така, че ми се иска да се покатеря по отвесна стена, а паметта ми понякога изчезва съвсем.

След около един месец получих писмо, в което се казваше, че старият стипца е разгледал молбата ми и макар за всичките ми нещастия, както и за кризата, да няма вина, все пак, като отчита

предишните ми заслуги пред него, ми определя месечна рента от двеста долара, като ме моли да не го безпокоя повече. И знаеш ли какво не мога да разбера досега: дали е съвпадение, че писмото пристигна точно тогава, или Харт ме е познал просто там, в изчислителния център. Нали компютърът му имаше зрително устройство...

Старецът си наля с вече започнала да трепери ръка още една чаша уиски. Когато я изпи, той се облегна на омасления гръб на стола и запуши. Така си стоя, мълчейки и едва трепкайки със своите полузатворени клепки, докато Джо не го подръпна за опърпания ръкав на сакото му.

— Слушай, а нима досега никой не се е сетил, че Харт отдавна е умрял, а вместо него има компютър? Та нали, ако човек е истински, той трябва да общува с хората или поне да разговаря с тях по телевизията. Ами роднините му, те поне как не са се сетили?

— Нищо точно не мога да ти кажа, защото той не ме е посветил в тайните на своята конспирация. Мога само да предполагам. Когато човек има стотици вили, ферми, къщи, дачи и апартаменти, нима е трудно да се изгуби някъде из тях? И във всяка от тях ще мислят, че той се намира в някоя друга. С хората той и преди не обичаше много да се среща и това, че през последните няколко десетки години никъде не е виждан, не смущава никого.

А телефонът? И преди никой не можеше да говори с него лично.

Освен това компютърът би могъл да отговаря на онези редки повиквания, които достигат до него. Говорещото устройство, което в този случай се включва към компютъра, може да имитира всеки глас. При това говорещото устройство може да се намира в съвсем друго помещение, на голямо разстояние от компютъра. Така че в изчислителния център никой няма да заподозре нищо. А и кой ли би започнал да му се обажда по телефона? Всичките му предприятия, заводи и мини, казано накратко, цялото му стопанство работи като курдисан механизъм и навсякъде си има директори, които отговарят за всичко. Неговата работа не е да ръководи, а да прибира печалбите.

А роднините... Те и преди не го виждаха. Така че защо им е да го виждат сега? Бившите му жени отдавна са измрели всичките. Децата му вероятно също, те още тогава бяха по-стари от мене. А внуците, ако

има такива, си имат свои грижи. Така че всички вече отдавна са забравили как всъщност той е изглеждал.

Въобще кой го знае как е организиран всичко. Онова, което сега ти разказвах, са само мои предположения. Може би той е организиран всичко много по-хитро.

— Слушай, а онзи, неговото доверено лице? Та той също може да умре, ако още не е умрял. Какво би станало тогава?

— Това е още по-просто. Той може да има деца, а те — внуци, и така до безкрайност. И всеки под строга тайна ще открива нещата на своя приемник. Харт беше прав, хората обичат парите и за да не пропаднат те, са готови на всичко. Ето аз например съм сигурен, че ме следят непрекъснато, особено след този случай в изчислителния център.

— Е, аз вече ще си тръгна — каза старецът, наливайки в чашата си останалото уиски и бързо го изпи, — иначе пак ще ме заболи главата. Да, хубавичко ме наредиха те тогава. Ти недей разказва нищо на никого, иначе ще имаш само неприятности, а могат да те вземат и за побъркан. Че кой ще ти повярва? Дяволски ме заболя главата — изстена той, потривайки челото си. — Само като си пийнеш, можеш да си спомниш както трябва как стана всичко и как станах баща на Харт и го обезсмъртих. А жалко е все пак, че не можах да му измъкна поне двадесет милиона. Тогава сигурно бих се измъкнал...

Старецът се изправи и бавно се заолюлява към изхода. Джо се замисли, без да знае на какво да вярва и на какво не в разказа на този Рене Дюбо, когото всички в бара, който знае защо, наричаха Уолтър. И вероятно именно поради това той не забеляза, че двамата младежи, седящи през една маса от тях, също станаха и излязоха.

Публикувано в списание „Наука и техника“, броеве 33-35/1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.